

TEMA 8. ELS PRECURSORS DE LA LECTURA (LECTURA EMERGENT)

VICENT MORELL MENGUAL

CURS: 2021/2022

GRUPS: 4T i 4U

ÍNDEX

- 00 Objectius i activitats pràctiques
- 01 Introducció
- 02 Precursors de la lectura
- 03 Avaluació dels precursors de la lectura
- 04 Intervenció educativa

OBJECTIUS D'APRENENTATGE

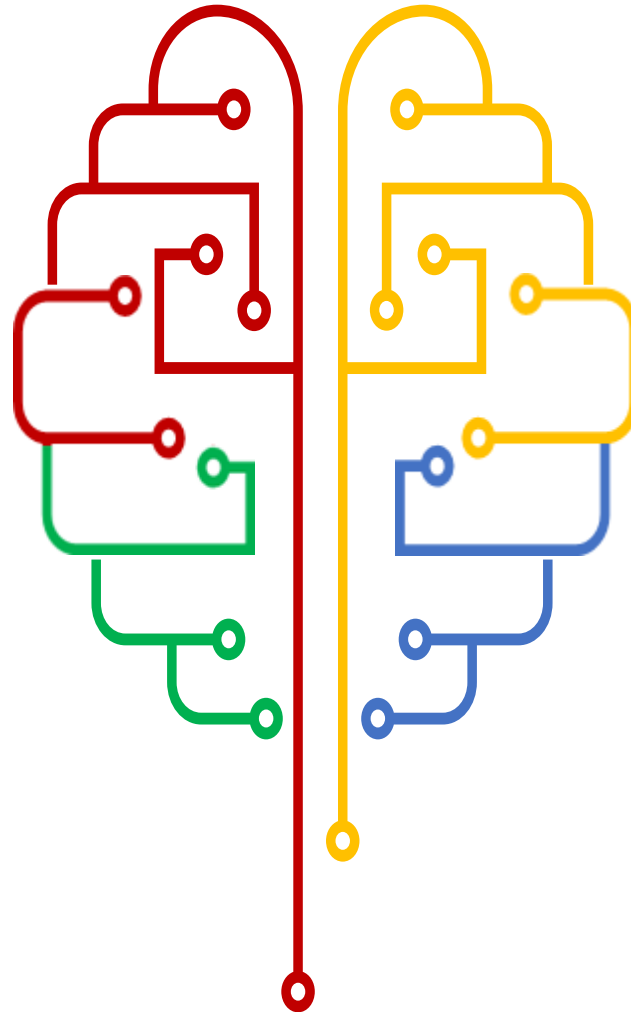
ELS PRECURSORS DE LA LECTURA (LECTURA EMERGENT)

1. APROXIMACIÓ HISTÒRICA

Conèixer l'evolució legislativa que ha patit l'ensenyament de la lectura i l'escriptura als últims anys

3. AVALUACIÓ ESCOLAR

Familiaritzar-se amb el procés d'avaluació i conèixer els instruments que utilitza un/a mestre/a d'educació infantil

2. PRECURSORS DE LA LECTURA

Conèixer els principals precursors de la lectura i de l'escriptura i les seues característiques

4. INTERVENCIÓ ESCOLAR

Conèixer les principals pautes de promoció i prevenció i ser capaç d'implementar-les a l'aula

INTRODUCCIÓ

1.1. APROXIMACIÓ HISTÒRICA

1.2. LA MADURESA LECTORA

1.1. APROXIMACIÓ HISTÒRICA

CONTEXT ESPANYOL

- L'inici de la lectura en el context espanyol ha variat segons el moment històric:
 - **FINS ALS ANYS 50:** l'inici es produïa en **pàrvuls** (4-5 anys).
 - Mitjançant l'ús de cartilles de lectura.
 - Avorriment, indiferència, elevades tasses de fracàs i actituds negatives.
 - **ANYS 60:** l'inici es produïa en l'etapa d'educació **primària**.
 - Introducció de lleugeres innovacions metodològiques.
 - Materials més amens que fomenten el procés d'aprenentatge.
 - **ANY 70 (LLEI GENERAL D'EDUCACIÓ):** l'inici es produïa en l'etapa d'educació **primària**.
 - Amb la generalització de l'educació s'agreugen els problemes.
 - En l'etapa de **preescolar** només es treballen activitats de **prelectura**.

1.1. APROXIMACIÓ HISTÒRICA

CONTEXT ESPANYOL

- L'inici de la lectura en el context espanyol ha variat segons el moment històric:
 - **ANY 1990 (LOGSE):** l'inici es produïa durant el primer cicle d'educació **primària**.
 - En l'etapa d'educació infantil no es treballa la lectura.
 - **ANY 2002 (LOCE):** l'inici es produïa durant el segon cicle d'educació **infantil**.
 - Aquesta llei no va arribar a aplicar-se en la seua major part.
 - **ANY 2006 (LOE):** l'inici es produïa durant l'etapa d'educació **primària**.
 - En l'etapa d'**educació infantil** només es realitza una primera **aproximació** a la lectura.
 - **ACTUALITAT (LOMCE):** l'inici es produeix durant l'etapa d'educació **primària**.
 - **FUTUR (LOMLOE):** hi haurà canvis?

1.2. LA MADURESA LECTORA

CONTEXT ESPANYOL

- Existeix un concepte històric i obsolet de “**maduresa lectora**” basat en les teories perspectivistes de la lectura:
 - Interpretaven que la falta de maduresa lectora es devia a factors perifèrics o de **processament** bàsic **central**.
 - Lateralitat mal definida, processament visual deficient, problemes d'orientació espai-temporal, problemes de discriminació auditiva, etc.
 - Però aquests models van ser àmpliament **criticats**:
 - L'avaluació i la intervenció realitzada d'acord amb aquests models no resultava fiable ni eficaç.
 - Les úniques dades que recolzaven aquests models estaven basades en estudis correlacionals amb greus defectes metodològics.

2

PRECURSORS DE LA LECTURA

2.1. HABILITATS LINGÜÍSTIQUES I METALINGÜÍSTIQUES

2.2. VELOCITAT DE DENOMINACIÓ

2.3. CONEIXEMENT ALFABÈTIC

2.4. PROCESSOS COGNITIUS BÀSICS

2.1. HABILITATS LINGÜÍSTIQUES I METALINGÜÍSTIQUES

CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

- La **consciència fonològica** constitueix l'habilitat per reflexionar i manipular els diferents elements que componen el llenguatge parlat.
- Constitueix el millor **precursor** de la lectura juntament amb la velocitat de denominació.
- Existeixen diferents formes o **nivells** de consciència fonològica:
 - Coneixement de la rima i l'al·literació
 - Consciència sil·làbica
 - Consciència fonètica i fonèmica
 - Consciència intrasil·làbica
 - Consciència lèxica

2.1. HABILITATS LINGÜÍSTIQUES I METALINGÜÍSTIQUES

CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA: RIMA I AL·LITERACIÓ

- El coneixement de la **rima** i l'**al·literació** constitueix la capacitat per descobrir que dues paraules comparteixen un mateix grup de sons, bé al **principi** o al **final** de la paraula.
 - Constitueix el nivell més bàsic de coneixement fonològic.
 - És el factor **prelector** més important.
 - És la primera habilitat que s'adquireix (previ a l'aprenentatge formal de la lectura).
- Aquesta habilitat facilita l'adquisició del **coneixement fonològic** i a la **lectura** en sistemes alfabètics.
 - S'adquireix i evoluciona sense necessitat de contacte amb textos escrits.
 - El seu entrenament millora el rendiment posterior en l'adquisició de la lectura.

2.1. HABILITATS LINGÜÍSTIQUES I METALINGÜÍSTIQUES

CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA: CONSCIÈNCIA SIL·LÀBICA (GARCIA I GONZÁLEZ, 2000)

- La **consciència sil·làbica** constitueix la capacitat per reconèixer i operar amb els segments sil·làbics de la paraula.
 - La síl·laba és la seqüència d'actes articuladoris que percep el parlant.
 - Constitueix la **unitat** més **natural** en la percepció i producció de la parla.
 - L'anàlisi sil·làbic depèn de la **complexitat** de les pròpies estructures sil·làbiques.
 - Aquesta habilitat s'adquireix abans que la consciència fonètica.
 - Comença a desenvolupar-se abans d'entrar en contacte amb la lectura però evoluciona i es completa en contacte amb aquesta habilitat.

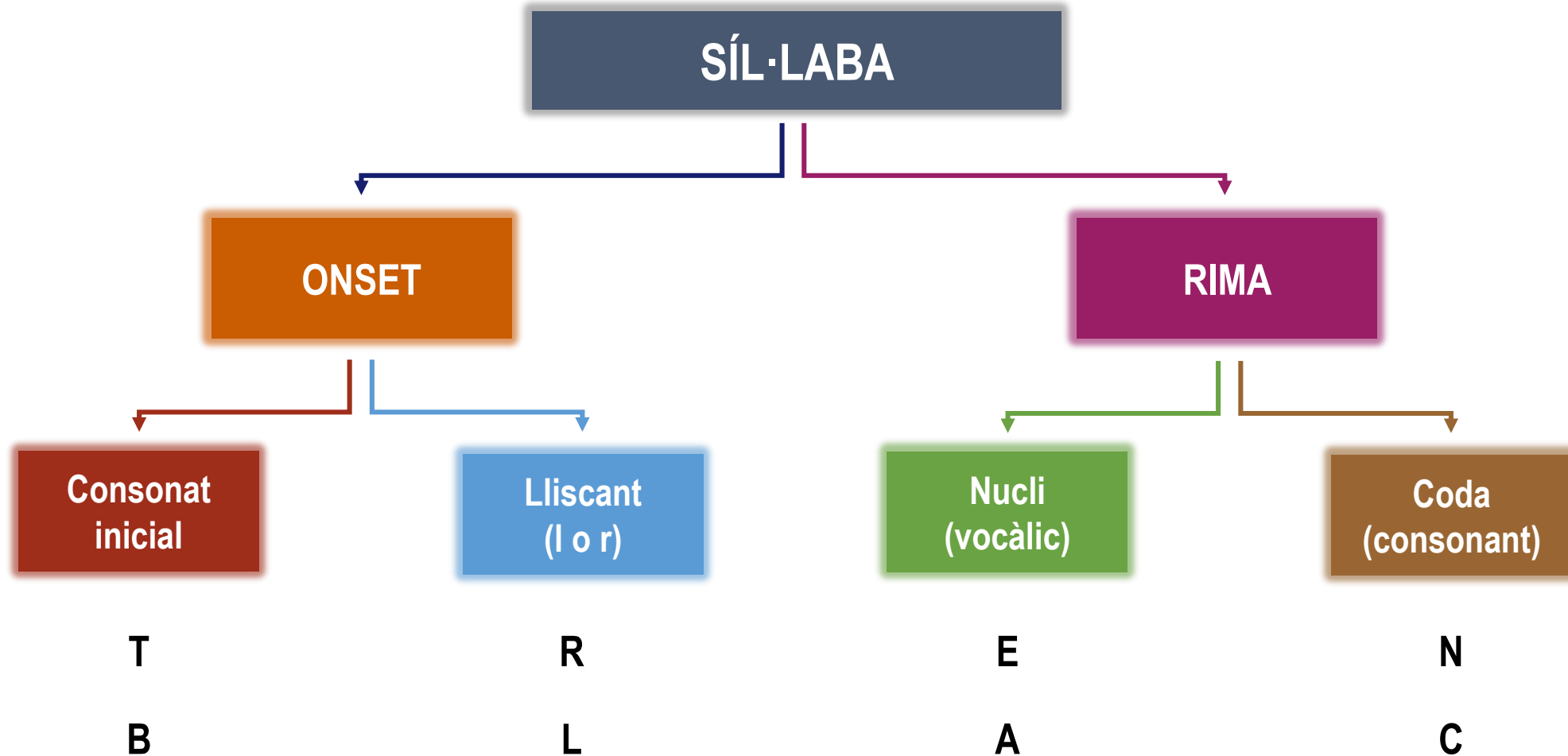
2.1. HABILITATS LINGÜÍSTIQUES I METALINGÜÍSTIQUES

CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA: CONSCIÈNCIA INTRASIL·LÀBICA (GARCIA I GONZÁLEZ, 2000)

- La **consciència intrasil·làbica** constitueix la capacitat per reconèixer i operar amb els segments que componen la síl·laba.
- La síl·laba està conformada per dos **components** principals:
 - **ONSET (O ATAC)**: format per la **consonant** o grup consonàntic inicial (exemple: **tr**en).
 - **RIMA**: format per la resta de la síl·laba que inclou obligatòriament un **vocal** (exemple: tr**en**).
- Aquesta habilitat ajuda a establir **correspondències** amb les seqüències ortogràfiques corresponents a l'**inici** i **terminació** de les síl·labes.

2.1. HABILITATS LINGÜÍSTIQUES I METALINGÜÍSTIQUES

CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA: CONSCIÈNCIA INTRASIL·LÀBICA (GARCIA I GONZÁLEZ, 2000)

2.1. HABILITATS LINGÜÍSTIQUES I METALINGÜÍSTIQUES

CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA: CONSCIÈNCIA FONÈTICA I FONÈMICA (GARCIA I GONZÁLEZ, 2000)

- La **consciència fonètica** constitueix la capacitat per reconèixer i operar amb els segments fonètics de la paraula:
 - No sorgeix espontàniament en el desenvolupament del subjecte.
 - Depèn del contacte amb sistemes alfabètics.
 - No podria considerar-se un precursor perquè s'adquireix en contacte amb la lectoescriptura.
- A nivell teòric es poden distingir dos **components**:
 - **CONSCIÈNCIA FONÈTICA (FONO)**: basada en la percepció dels trets **acústics** i **articulatoris**.
 - **CONSCIÈNCIA FONÈMICA (FONEMES)**: basada en la representació de les **unitats fonològiques** en el lèxic intern.

2.1. HABILITATS LINGÜÍSTIQUES I METALINGÜÍSTIQUES

CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA: RESUM (GARCIA I GONZÁLEZ, 2000)

Consciència Lèxica	Paraula	Porta				
Consciència Sil·làbica	Síl·laba	por			ta	
Consciència Intrasil·làbica	<i>Onset i rima</i>	p	or	t	a	
Consciència Fonètica	Fonos	[p]	[o]	[r]	[t]	[a]
Consciència Fonèmica	Fonemes	/p/	/o/	/r/	/t/	/a/

2.1. HABILITATS LINGÜÍSTIQUES I METALINGÜÍSTIQUES

CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA: RESUM

- La consciència fonològica es desenvolupa en interacció amb la lectura:
 - **LA RIMA I L'AL·LITERACIÓ:** són **precursors** de la lectura.
 - Els alumnes amb major coneixement fonològic prelector són millors lectors posteriorment.
 - Necessitat del descobriment **alfabètic**.
 - **LA CONSCIÈNCIA FONÈTICA:** és causada per la **instrucció formal** de la lectura.
 - Amplament modulada pel grau de **transparència** de llengua.
 - Alta dependència del mètode d'**ensenyament** emprat per a l'adquisició de la lectura.

2.1. HABILITATS LINGÜÍSTIQUES I METALINGÜÍSTIQUES

HABILITATS LÈXIQUES

- Les **habilitats lèxiques** constitueixen la capacitat per comprendre el significat de les paraules i posseir un ampli vocabulari:
 - Existeix una estreta relació entre llenguatge oral i llenguatge escrit.
 - La comprensió lectora no pot anar més enllà de la comprensió oral.
 - És important dominar un **vocabulari bàsic** abans d'iniciar-se amb la lectura i l'escriptura.
 - Tot el vocabulari que posseeix la **memòria a llarg termini** facilita la lectura.
 - Gran rellevància dels processos (**comprensiu** i **expressiu**).

2.1. HABILITATS LINGÜÍSTIQUES I METALINGÜÍSTIQUES

HABILITATS SINTÀCTIQUES

- Les **habilitats sintàctiques** constitueixen la capacitat per comprendre i utilitzar estructures sintàctiques i morfològiques complexes.
 - Constitueix un predictor de segon ordre amb un poder predictiu més limitat.
 - Alguns aspectes en l'àmbit expressiu que actuen com a facilitadors en l'adquisició de la lectura i l'escriptura són:
 - La longitud de les oracions.
 - La capacitat per finalitzar una oració o completar marcadors morfològics.
 - La capacitat per reordenar oracions de forma sintàcticament correcta.

2.1. HABILITATS LINGÜÍSTIQUES I METALINGÜÍSTIQUES

HABILITATS PRAGMÀTIQUES

- Les **habilitats pragmàtiques** constitueixen la capacitat per conèixer les funcions així com les característiques tècniques i convencionals del llenguatge escrit.
 - Hàbits lectors.
 - Conceptualitzacions i idees que es tenen sobre la lectura.
 - Convencions del llenguatge escrit.
 - Reconeixement de lletres, paraules i frases.
 - Diferenciar entre tipus de codis simbòlics (nombres i lletres).
 - Atenció a la lletra impresa segons el context (majúscules, cursiva, negreta, etc.).

2.2. VELOCITAT DE DENOMINACIÓ

VELOCITAT DE DENOMINACIÓ (CUTTING I DENKLA, 2001)

- La **velocitat** de **denominació** constitueix el temps que tarda un xiquet o una xiqueta a nomenar un estímul presentat de manera visual:
 - Constitueix el millor **precursor** de la lectura juntament amb la consciència fonològica.
 - Es relaciona amb l'eficiència **ortogràfica** i la **comprensió**.
 - La tasca consisteix a **nomenar** en veu **alta diversos** estímuls (dibuixos, lletres, números o colors) tan ràpid com siga possible.
 - Es pren com a indicador el **temps** total que s'utilitza per nomenar-los.

2.3. CONEIXEMENT ALFABÈTIC

CONEIXEMENT ALFABÈTIC

- El **coneixement alfabètic** constitueix la capacitat d'identificar i/o reconèixer el nom o el so de les lletres.
 - **EL CONEIXEMENT DE LES LLETRES**: més relacionat amb l'**adquisició primerenca** de la lectura.
 - **EL CONEIXEMENT FONÈMIC**: est més relacionat amb el **rendiment** lector.
- Constitueix el **segon precursor** més important de la lectura, per darrere de la consciència fonològica i velocitat de denominació.

2.4. PROCESSOS COGNITIVS BÀSICS

ATENCIÓ I PERCEPCIÓ

- L'**atenció** i la **percepció** constitueixen els processos encarregats de seleccionar la informació escrita, retenir-la i reconèixer-la com a unitats amb significat:
 - Reconeixement de grans sèries de **símbols**.
 - La qualitat d'aquests dos processos és indispensable en la lectura.
 - Alta comorbiditat entre el trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat (**TDAH**) i el trastorn específic de l'aprenentatge (**dislèxia**).

2.4. PROCESSOS COGNITIVS BÀSICS

MEMÒRIA

- La **memòria** constitueix un procés encarregat de conservar la informació verbal:
 - Reconeixement d'estímuls visuals.
 - Importància de la memòria a curt termini en la codificació fonològica.
 - El nombre d'elements recordats és un bon predictor de l'èxit lector.
 - Gran rellevància en tasques amb un fort component lingüístic.

3

AVALUACIÓ DELS PRECURSORS DE LA LECTURA

3.1. PROVES TRADICIONALS

3.2. AVALUACIÓ DE LA CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

3.3. AVALUACIÓ DE LA VELOCITAT DE DENOMINACIÓ

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

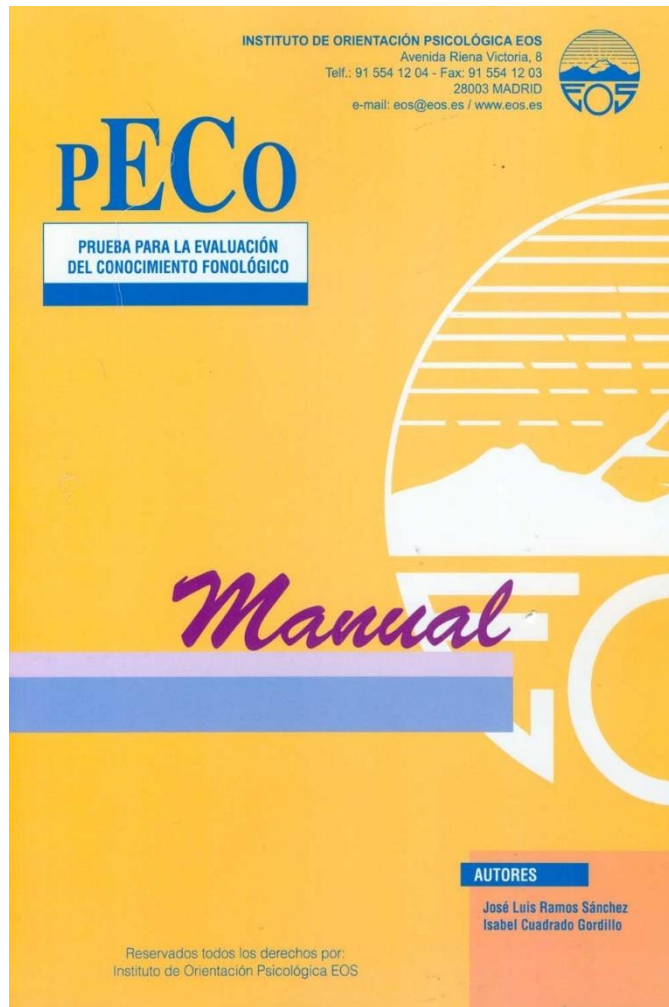
3.1. PROVES TRADICIONALS

COGNICIÓ I LLENGUATGE

- L'avaluació tradicional s'ha realitzat mitjançant proves cognitives o de llenguatge:
 - BADIg. Bateria d'Aptituds Diferencials i Generals (Yuste i Yuste, 2008).
 - MSCA. Escales de McCarthy d'Aptituds i Psicomotricitat (McCarthy, 2011).
 - MP-R. Escales de Desenvolupament Merrill-Palmer Revisades (Roid i Sampers, 2011).
 - Bayley-III. Escala Badley de desenvolupament infantil (Bayley, 2015).
 - ITPA. Aptituds psicolingüístiques d'Illinois (Kirk, McCarthy i Kirk, 2011).

3.2. AVALUACIÓ DE LA CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

PECO. PROVA PER A L'AVAUACIÓ DEL CONEIXEMENT FONOLÒGIC (RAMOS I CUADRADO, 2006)

PECO. PROVA PER A L'AVAUACIÓ DEL CONEIXEMENT FONOLÒGIC

J. L. Ramos i I. Cuadrado (2006)

- **CLASSIFICACIÓ:** nivell A
- **OBJECTIU:** Avaluació el nivell de coneixement fonològic (sil·làbic i fonèmic).
- **TASCA:** Al xiquet o la xiqueta ha de manipular oralment l'estructura sil·làbica i fonèmica de les paraules.
- **EDAT:** Últim curs d'educació infantil
- **APLICACIÓ:** individual
- **DURADA:** aproximadament 20 minuts

3.2. AVALUACIÓ DE LA CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

PECO. PROVA PER A L'AVAUACIÓ DEL CONEIXEMENT FONOLÒGIC (RAMOS I CUADRADO, 2006)

- Les **instruccions** per al correcte ús de la prova són:
 - L'aplicació ha de realitzar-se de manera **individual** en un lloc aïllat i sense sorolls.
 - Totes les tasques han de ser plantejades com un **joc**.
 - S'ha de tenir la certesa de l'existència d'una bona capacitat de **discriminació auditiva** de sons consonàntics semblants.
 - S'ha de tenir la certesa que l'alumne/a **entén** la tasca marcant i allargant les síl·labes i fonemes en els ítems d'exemple.

3.2. AVALUACIÓ DE LA CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

PECO. PROVA PER A L'AVLUACIÓ DEL CONEIXEMENT FONOLÒGIC (RAMOS I CUADRADO, 2006)

3.2. AVALUACIÓ DE LA CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

PECO. PROVA PER A L'AVAUACIÓ DEL CONEIXEMENT FONOLÒGIC (RAMOS I CUADRADO, 2006)

- **ACTIVITAT 1:** identificació de síl·labes
- **INSTRUCCIONS:** *“Ara t’ensenyaré un joc. Mira aquests dibuixos i digues el nom de cadascun d’ells. Ara hem d’assenyalar el dibuix on s’escolte (...)”*

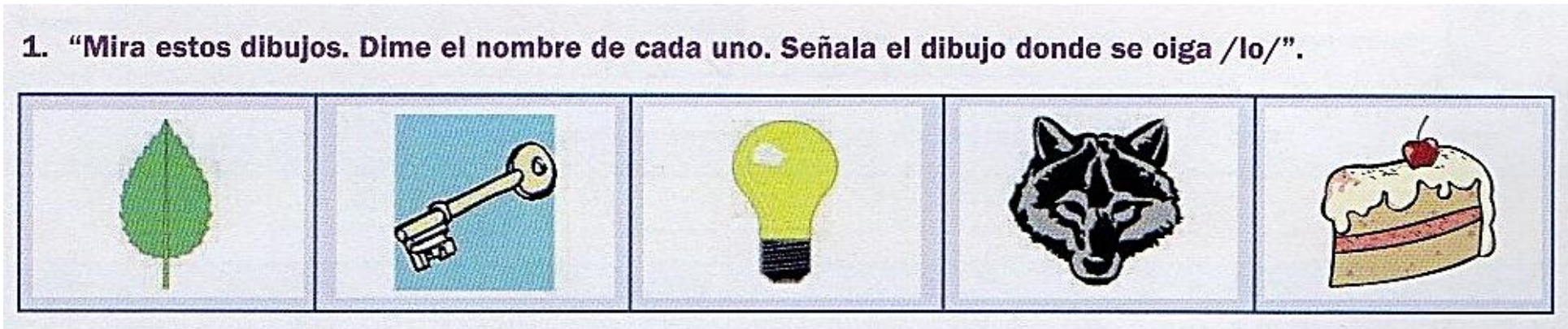

Figura 1. Exemple d'ítem de la prova d'identificació de síl·labes de la PECO (Ramos i Cuadrado, 2006)

3.2. AVALUACIÓ DE LA CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

PECO. PROVA PER A L'AVALUACIÓ DEL CONEIXEMENT FONOLÒGIC

- **ACTIVITAT 2:** identificació de fonemes
- **INSTRUCCIONS:** “Aquest joc és semblant a l’anterior. Mira aquests dibuixos i digues el nom de cadascun d’ells. Ara hem d’esbrinar quin és el dibuix on s’escolta (...)”

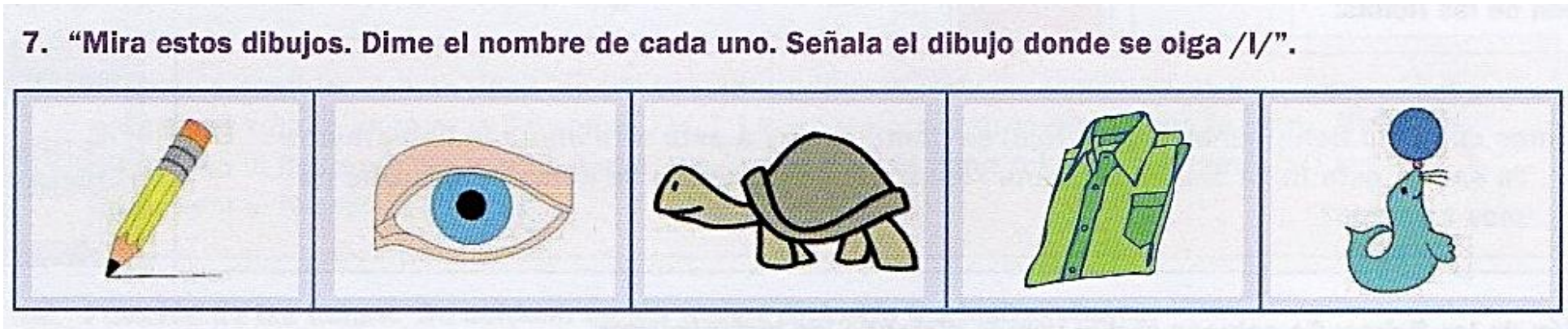

Figura 2. Exemple d’ítem de la prova d’identificació de fonemes de la PECO (Ramos i Cuadrado, 2006)

3.2. AVALUACIÓ DE LA CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

PECO. PROVA PER A L'AVALUACIÓ DEL CONEIXEMENT FONOLÒGIC

- **ACTIVITAT 3:** addició de síl·labes per formar paraules
- **INSTRUCCIONS:** Col·loquem damunt de la taula la fitxa blanca i després la roja. “Si a aquesta fitxa blanca que es diu (...) la ajunte amb aquesta fitxa roja que es diu (...), quina paraula hem format?”

13. Posición de las fichas: Se colocan según vamos diciendo las instrucciones.

“Ahora a la ficha blanca la llamaremos /mingo/ (la colocamos primero) mientras que la roja sigue llamándose /do/ (la colocamos delante). Ya sabes, esta ficha blanca se llama /mingo/ (la señalamos) y se añade (la señalamos) delante esta ficha roja que se llama /do/. ¿Qué palabra hemos formado?”

DO

MINGO

Figura 3. Exemple d'ítem de la prova d'addició de síl·labes de la PECO (Ramos i Cuadrado, 2006)

3.2. AVALUACIÓ DE LA CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

PECO. PROVA PER A L'AVALUACIÓ DEL CONEIXEMENT FONOLÒGIC

- **ACTIVITAT 4:** addició de fonemes per formar paraules
- **INSTRUCCIONS:** Ara realitzarem un joc semblant a l'anterior. “Si a aquesta fitxa blanca que es diu (...) li pose davant aquesta fitxa roja que es diu (...), quina paraula hem format?”

18. Posición de las fichas: Se colocan según vamos diciendo las instrucciones.

“Ahora , a esta ficha blanca la vamos a llamar /upa/”. La colocamos en la mesa. “Y a esta ficha roja la llamaremos /l/”. La colocamos delante de la ficha blanca. “Primero he puesto la ficha blanca que se llama /upa/ y delante he puesto la ficha roja que se llama /l/, ¿qué palabra hemos formado?”

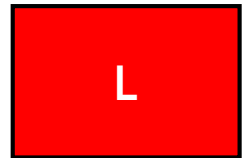

Figura 4. Exemple d'ítem de la prova d'addició de fonemes de la PECO (Ramos i Cuadrado, 2006)

3.2. AVALUACIÓ DE LA CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

PECO. PROVA PER A L'AVALUACIÓ DEL CONEIXEMENT FONOLÒGIC

- **ACTIVITAT 5:** ometre una síl·laba en paraules
- **INSTRUCCIONS:** “Ara t’ensenyaré un nou joc. Fixa’t en aquest dibuix i digues com es diu. Ara em diràs el seu nom però llevant-li el trosset (...)”

23. “Mira este dibujo, piensa cómo se llama y ahora me vas a decir su nombre, pero quitándole el trocito /sa/. Acuérdate, no se puede decir el sonido /sa/”.

A yellow sack with a tear at the bottom, and a stalk of wheat is shown inside the sack. The sack is tied at the top with a piece of twine.

Figura 5. Exemple d'ítem de la prova d'omissió de síl·labes de la PECO (Ramos i Cuadrado, 2006)

3.2. AVALUACIÓ DE LA CONSCIÈNCIA FONOLÒGICA

PECO. PROVA PER A L'AVALUACIÓ DEL CONEIXEMENT FONOLÒGIC

- **ACTIVITAT 6:** ometre un fonema en paraules
- **INSTRUCCIONS:** “Ara farem un joc semblant al d’abans. Mira aquest dibuix, pensa com es diu i digues el seu nom. Molt bé, ara em diràs el nom del dibuix però llevant-li el so (...)”

28. “Mira este dibujo, piensa como se llama y ahora me vas a decir su nombre” . En caso de que no lo sepa se lo decimos. **“Muy bien, ahora me dirás el nombre de ese dibujo pero quitándole el sonido /f/”** . Alargamos, fffff....

Figura 6. Exemple d'ítem de la prova d'omissió de fonemes de la PECO (Ramos i Cuadrado, 2006)

3.3. AVALUACIÓ DE LA VELOCITAT DE DENOMINACIÓ

PROLEXIA. DIAGNÒSTIC I DETECCIÓ PRIMERENCA DE LA DISLÈXIA (CUETOS ET AL., 2020)

PROLEXIA. DIAGNÒSTIC I DETECCIÓ PRIMERENCA DE LA DISLÈXIA

F. Cuetos, D. Arribas, P. Suárez-Coalla i C. Martínez-García (2020)

- **CLASSIFICACIÓ:** nivell B
- **OBJECTIU:** Avaluació del nivell de coneixement fonològic (sil·làbic i fonèmic).
- **TASCA:** El xiquet o la xiqueta ha d'anomenar ràpidament una sèrie d'estímul presentats en una làmina.
- **EDAT:** entre 4 i 6 anys (bateria de detecció primerenca)
- **APLICACIÓ:** individual
- **DURADA:** aproximadament 30 minuts

3.3. AVALUACIÓ DE LA VELOCITAT DE DENOMINACIÓ

PROLEXIA. DIAGNÒSTIC I DETECCIÓ PRIMERENCA DE LA DISLÈXIA (CUETOS ET AL., 2020)

- **ACTIVITAT 1:** RAN colors
- **INSTRUCCIONS:** Nomenar a la major velocitat possible els colors que apareixen en la làmina corresponent del quadern d'estímuls.

Figura 7. Exemple d'ítem de la prova RAN colors de la PROLEXIA (Cuetos et al., 2020)

3.3. AVALUACIÓ DE LA VELOCITAT DE DENOMINACIÓ

PROLEXIA. DIAGNÒSTIC I DETECCIÓ PRIMERENCA DE LA DISLÈXIA (CUETOS ET AL., 2020)

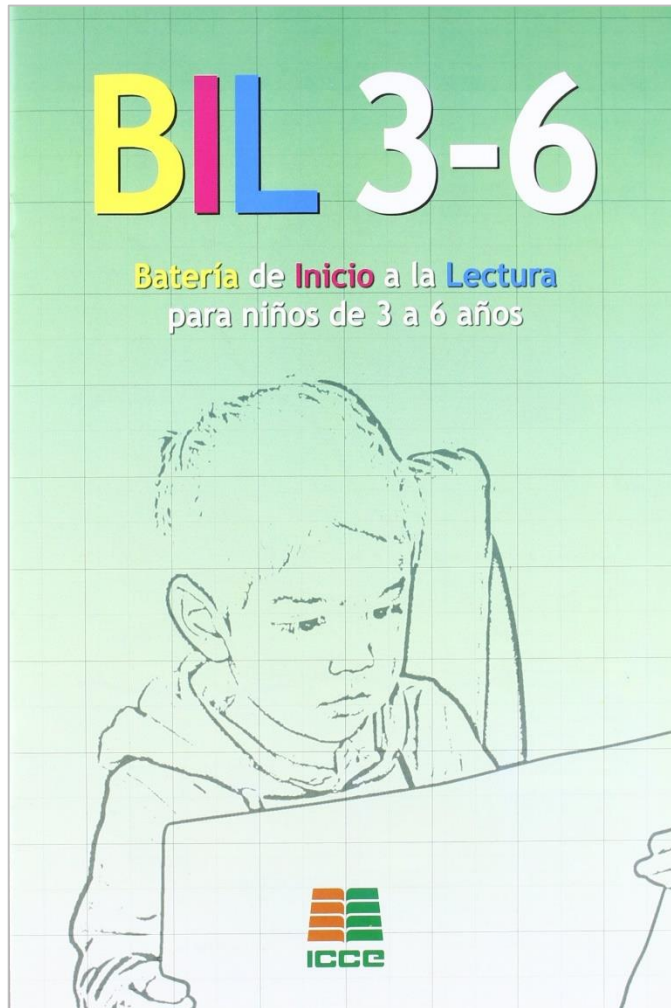
- **ACTIVITAT 1:** RAN dibuixos
- **INSTRUCCIONS:** Nomenar a la major velocitat possible els colors que apareixen en la làmina corresponent del quadern d'estímuls.

Figura 8. Exemple d'item de la prova RAN dibuixos de la PROLEXIA (Cuetos et al., 2020)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

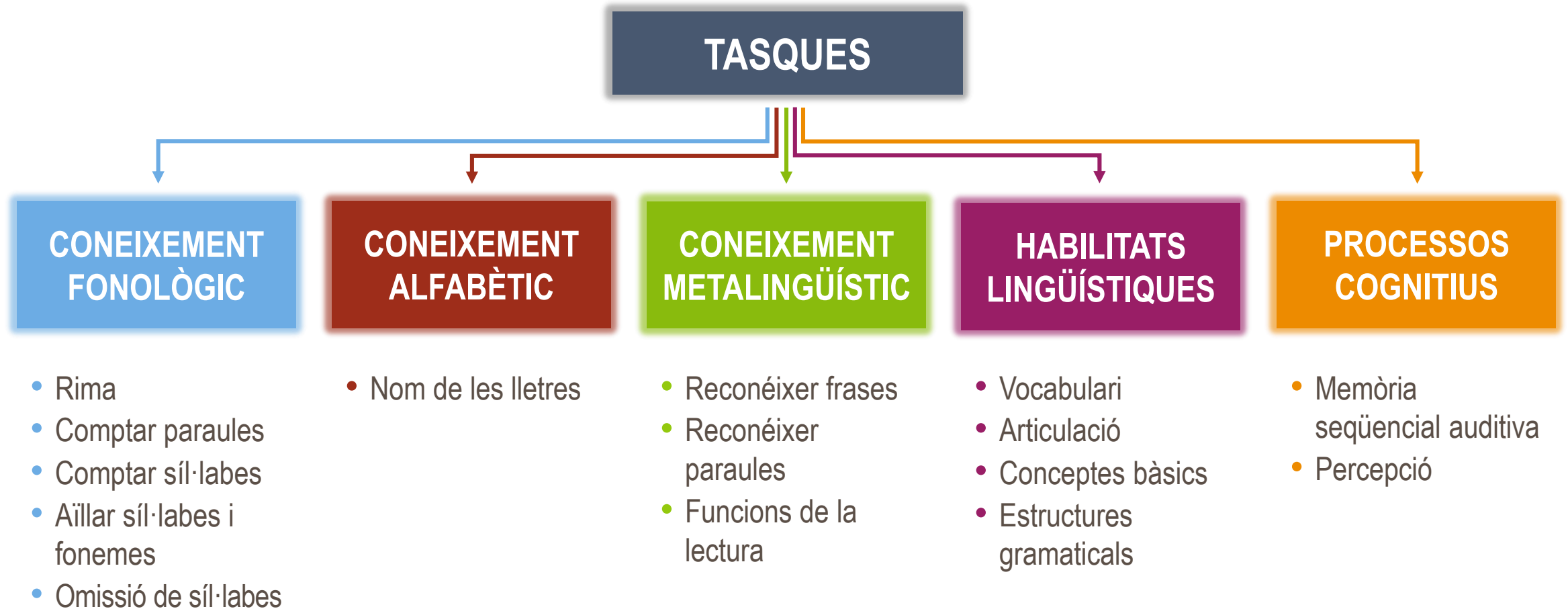
BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA

P. SELLÉS, T. MARTÍNEZ, E. VIDAL-ABARCA I R. GILABERT (2008)

- **CLASSIFICACIÓ:** nivell B
- **OBJECTIU:** predictors i facilitadors de la lectura
- **TASCA:** El xiquet o la xiqueta ha de realitzar 15 proves relacionades amb l'adquisició de la lectura.
- **EDAT:** entre 3 i 6 anys
- **APLICACIÓ:** individual
- **DURADA:** entre 30 i 40 minuts

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

TASQUES

```
graph TD; A[TASQUES] --> B[CONEIXEMENT FONOLÒGIC];
```

CONEIXEMENT
FONOLÒGIC

- Rima
- Comptar paraules
- Comptar síl·labes
- Aïllar síl·labes i fonemes
- Omissió de síl·labes

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **CONEIXEMENT FONOLÒGIC:** rima
- **INSTRUCCIONS:** Avalua la capacitat del xiquet o la xiqueta d'identificar si dues paraules acaben igual.

rana - lana
pino - puro

Figura 9. Exemple d'ítem de la prova de rimes de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **CONEIXEMENT FONOLÒGIC:** comptar paraules
- **INSTRUCCIONS:** Es tracta d'esbrinar si el xiquet o la xiqueta és capaç d'identificar les paraules en la cadena de sons del llenguatge oral.

Laura baila
La mochila de Jaime

Figura 10. Exemple d'ítem de la prova de comptar paraules de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **CONEIXEMENT FONOLÒGIC:** comptar síl·labes
- **INSTRUCCIONS:** Es tracta d'esbrinar si el xiquet o la xiqueta és capaç d'identificar les síl·labes en la cadena de sons del llenguatge oral.

Figura 11. Exemple d'item de la prova de comptar síl·labes de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **CONEIXEMENT FONOLÒGIC:** aïllar síl·labes i fonemes
- **INSTRUCCIONS:** Avalua la capacitat del xiquet o de la xiqueta d'identificar síl·labes i fonemes a principi de la paraula.

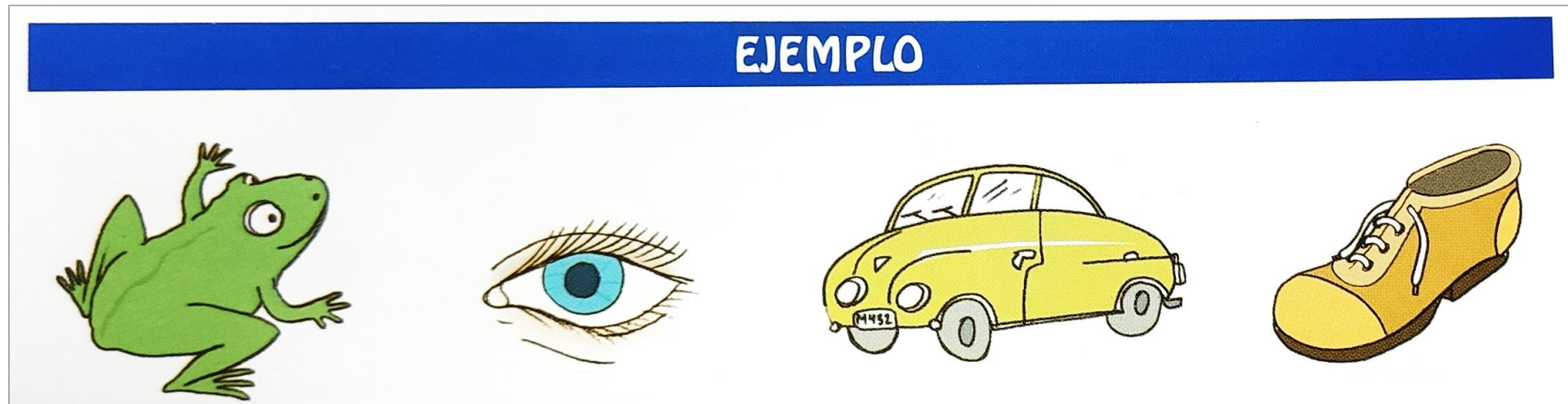

Figura 12. Exemple d'ítem de la prova d'aïllar síl·labes i fonemes de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **CONEIXEMENT FONOLÒGIC:** omissió de síl·labes
- **INSTRUCCIONS:** Avalua la capacitat del xiquet o de la xiqueta per identificar i manipular les síl·labes finals de les paraules.

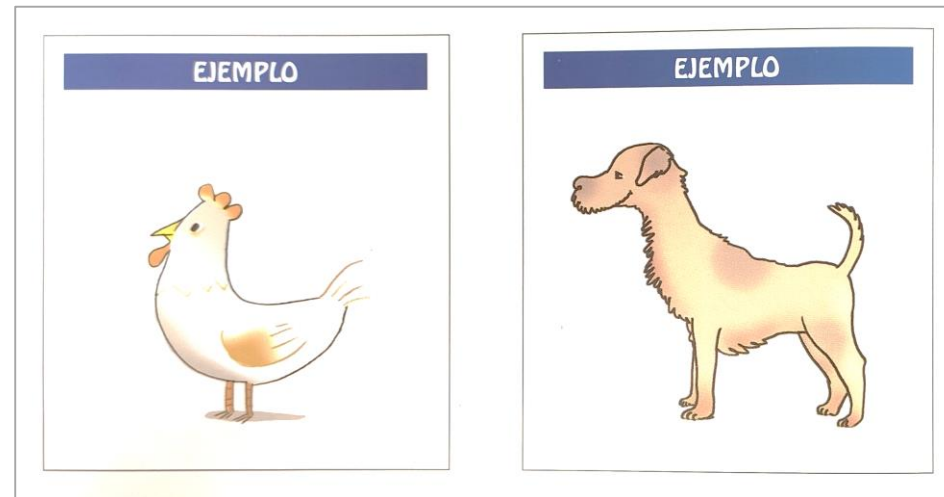
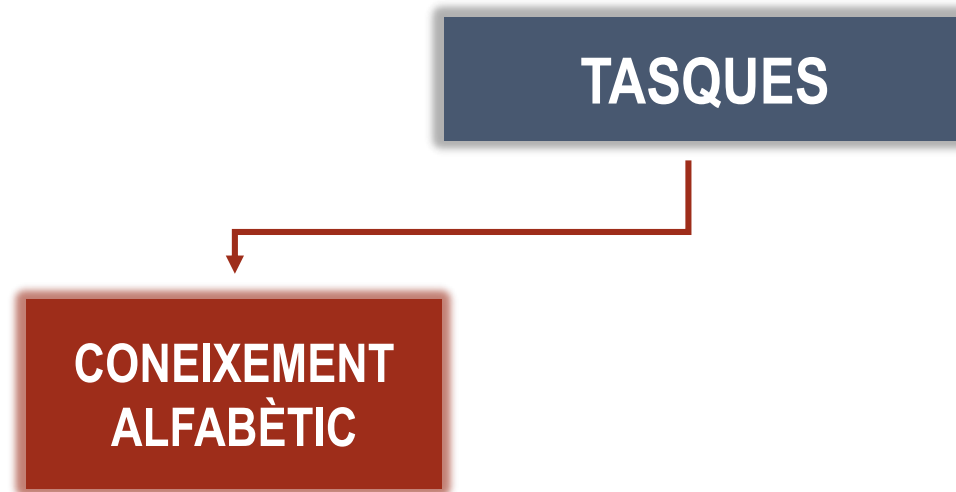

Figura 13. Exemple d'ítem de la prova d'aïllar síl·labes i fonemes de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- Nom de les lletres

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **CONEIXEMENT ALFABÈTIC:** nom de les lletres
- **INSTRUCCIONS:** Avalua el coneixement que té el xiquet o la xiqueta del nom de les lletres (vocals i consonants).

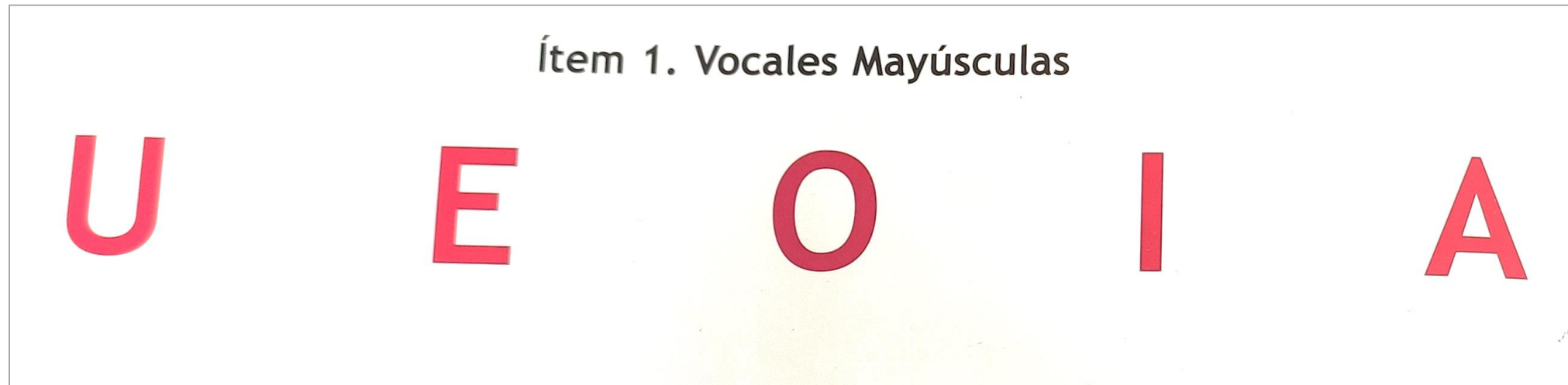

Figura 14. Exemple d'ítem de la prova de nom de les lletres de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

TASQUES

```
graph TD; A[TASQUES] --> B[CONEIXEMENT METALINGÜÍSTIC]; B --- C[• Reconéixer frases]; B --- D[• Reconéixer paraules]; B --- E[• Funcions de la lectura];
```

CONEIXEMENT
METALINGÜÍSTIC

- Reconéixer frases
- Reconéixer paraules
- Funcions de la lectura

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **CONEIXEMENT METALINGÜÍSTIC:** reconèixer frases
- **INSTRUCCIONS:** Avalua si el xiquet o la xiqueta reconeix què és una frase i les seues característiques.

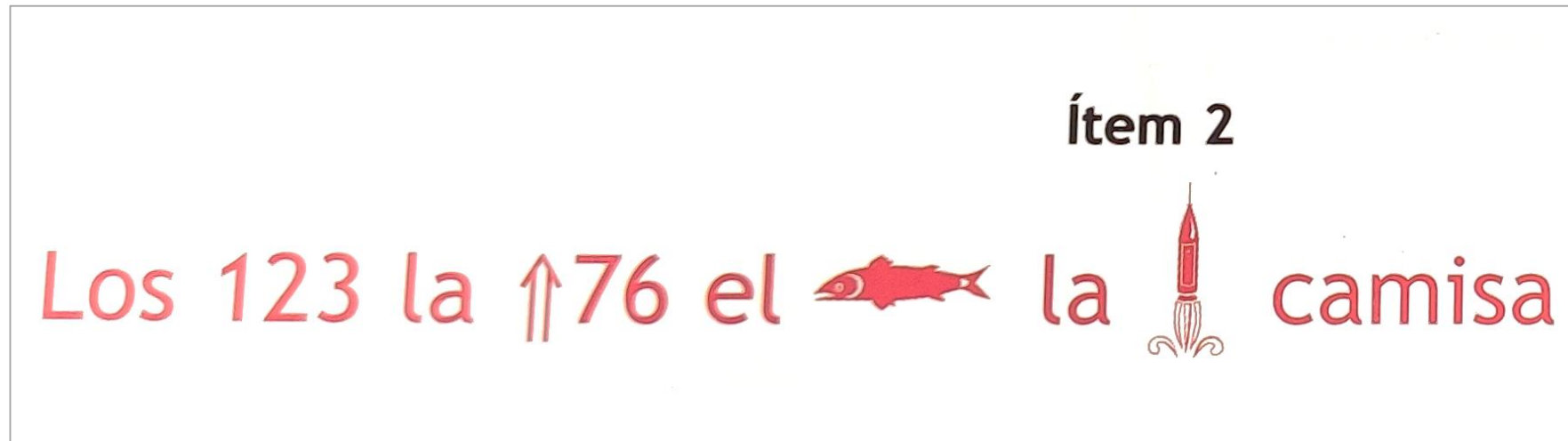

Figura 15. Exemple d'item de la prova de reconèixer frases de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **CONEIXEMENT METALINGÜÍSTIC:** reconèixer paraules
- **INSTRUCCIONS:** Avalua el coneixement que té el xiquet o la xiqueta de què és una paraula, analitzant si és capaç de diferenciar-la entre una sèrie de símbols, lletres o números.

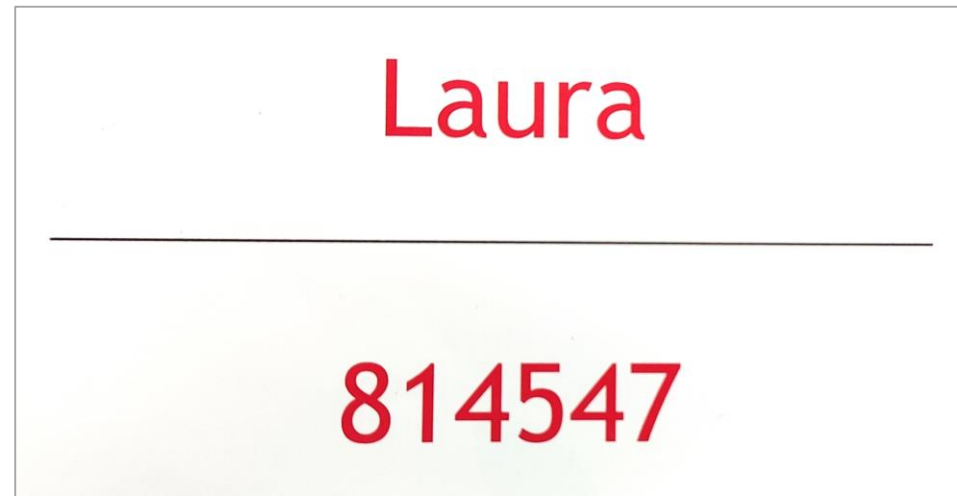

Figura 16. Exemple d'ítem de la prova de reconèixer paraules de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

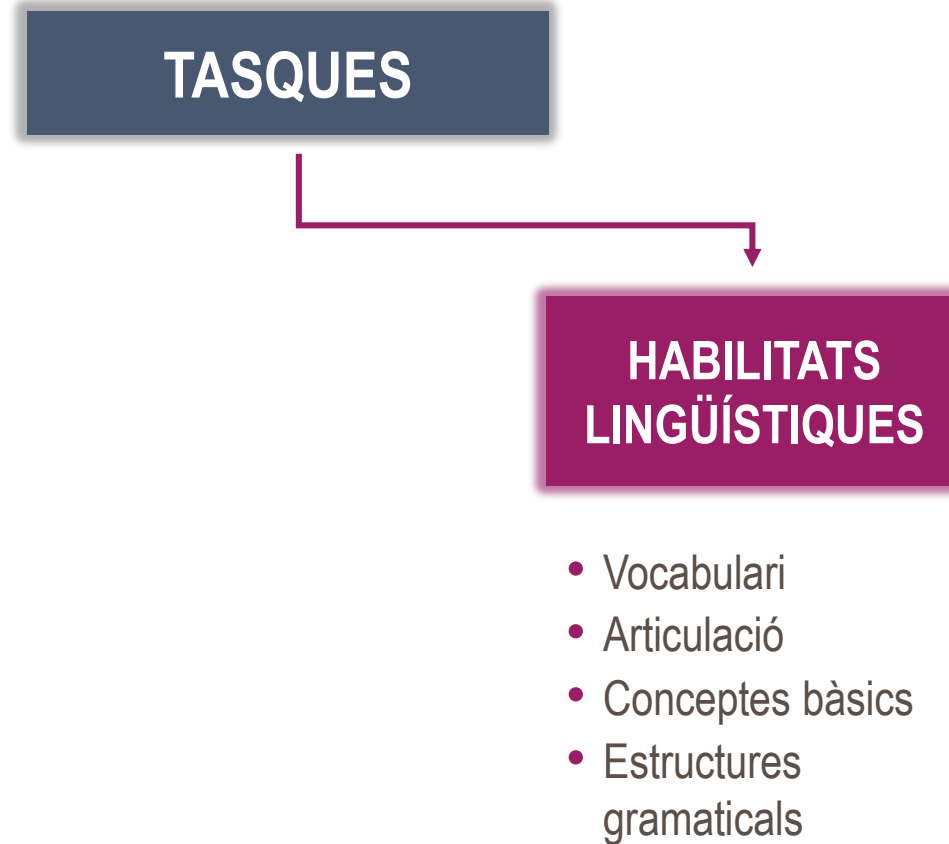
- **HABILITATS LINGÜÍSTIQUES:** funcions de la lectura
- **INSTRUCCIONS:** Avalua si el xiquet o la xiqueta sap per què li serveix llegir, és a dir, la funcionalitat del llenguatge escrit.

Figura 17. Exemple d'ítem de la prova de funcions de la lectura de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **CONEIXEMENT METALINGÜÍSTIC:** vocabulari
- **INSTRUCCIONS:** Avalua la quantitat de lèxic semàntic que posseeix el xiquet o la xiqueta i que li facilitarà tant l'accés a la descodificació de les paraules com a la comprensió d'aquestes.

Figura 18. Exemple d'ítem de la prova de vocabulari de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **CONEIXEMENT METALINGÜÍSTIC:** articulació
- **INSTRUCCIONS:** Avalua si el xiquet o la xiqueta posseeix un llenguatge articuladori prou desenvolupat per poder realitzar correctament la conversió grafema-fonema.

Garrapata
Blanquecino

Figura 19. Exemple d'ítem de la prova d'articulació de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **CONEIXEMENT METALINGÜÍSTIC:** conceptes bàsics
- **INSTRUCCIONS:** Avalua el llenguatge comprensiu del xiquet o de la xiqueta a través de l'anàlisi d'una sèrie de conceptes bàsics (dalt i baix, dins i fora, meitat, etc.).

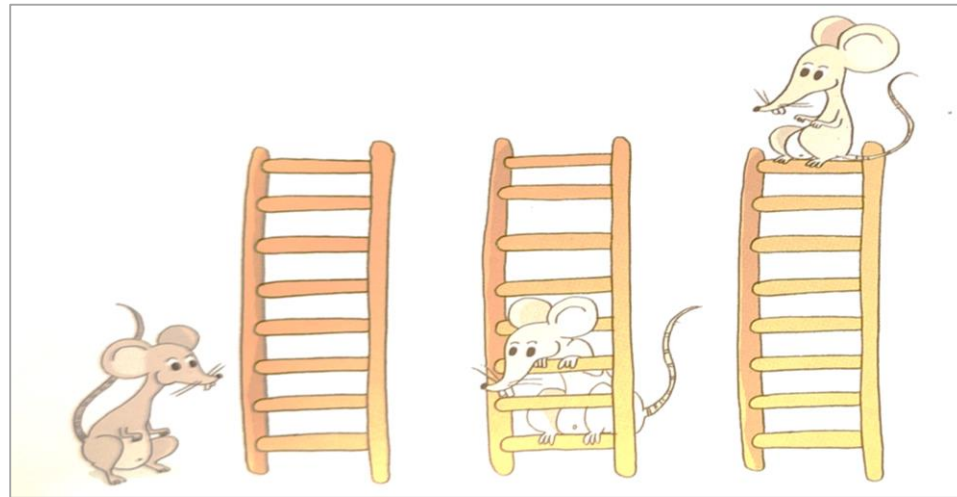

Figura 20. Exemple d'ítem de la prova de conceptes bàsics de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **CONEIXEMENT METALINGÜÍSTIC:** estructures gramaticals
- **INSTRUCCIONS:** Avalua si el xiquet o la xiqueta posseeix un adequat nivell sintàctic que li permeta entendre el missatge que està llegint.

El perro está cansada
El niño dibuja una casa

Figura 21. Exemple d'ítem de la prova d'estructures gramaticals de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **PROCESSOS COGNITIUS:** memòria seqüencial auditiva
- **INSTRUCCIONS:** Avalua la memòria verbal del xiquet o la xiqueta amb una tasca de repetir paraules i frases.

camisa - sofà - sol

poco - gracioso - nunca - era

Figura 22. Exemple d'ítem de la prova de memòria seqüencial auditiva de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

3.4. BATERIES ESPECÍFIQUES

BIL 3-6. BATERIA D'INICI A LA LECTURA (SELLÉS ET AL., 2008)

- **PROCESSOS COGNITIUS:** percepció
- **INSTRUCCIONS:** Avalua la capacitat del xiquet o de la xiqueta per discriminar entre símbols i lletres molt semblants entre si.

d	a	p	b	d	a	d	q
∂	δ	α	∂	σ	∂	α	δ

Figura 23. Exemple d'ítem de la prova de percepció de la BIL 3-6 (Sellés et al., 2008)

4

INTERVENCIÓ EDUCATIVA

4.1. OBJECTIUS

4.2. PROGRAMES D'INTERVENCIÓ

4.3. ALTRES MATERIALS

4.2. PROGRAMES D'INTERVENCIÓ

LOLE. DEL LLENGUATGE ORAL AL LLENGUATGE ESCRIT (MAYOR I ZUBIAUZ, 2011)

LOLE. DEL LLENGUATGE ORAL AL LLENGUATGE ESCRIT

M. A. MAYOR I B. ZUBIAUZ (2011)

- **CLASSIFICACIÓ:** nivell A
- **OBJECTIU:** Desenvolupament de la consciència fonològica i la preparació a la lectura.
- **EDAT:** entre 3 i 5 anys
- **APLICACIÓ:** individual i col·lectiva
- **DURADA:** entre 30 i 40 minuts per sessió

4.2. PROGRAMES D'INTERVENCIÓ

LOLE. DEL LLENGUATGE ORAL AL LLENGUATGE ESCRIT (MAYOR I ZUBIAUZ, 2011)

- El **LOLE** és un mètode per desenvolupar la consciència fonològica necessària per reconèixer paraules:
 - El LOLE inclou 32 unitats amb tasques de complexitat creixent que han de ser resoltes mitjançant el **llenguatge oral**.
 - Presenta una estructura i una durada **flexible**.
 - Persegueix tres objectius principals:
 - Promoure la **consciència fonològica** perquè els alumnes s'inicien en la lectura.
 - **Prevenir** possibles dificultats lectores futures.
 - **Reeducar** els xiquets que han desenvolupat problemes amb la lectura.

4.2. PROGRAMES D'INTERVENCIÓ

LOLE. DEL LLENGUATGE ORAL AL LLENGUATGE ESCRIT (MAYOR I ZUBIAUZ, 2011)

El abuelo se llamaba GOTÓN.

El abuelo GOTÓN tenía una chaqueta con un solo...

La nana de mamá CATA sonaba como una...

Figura 23. Exemple de tasca del LOLE (Mayor i Zubiauz, 2011)

4.3. ALTRES MATERIALS

TREBALL SIL·LÀBIC I FONÈTIC

5

**MATERIAL ELABORAT A
PARTIR DE...**

REFERÈNCIES

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Cuetos, F., Arribas, D., Suárez-Coalla, P. y Martínez-García, C. (2020). *PROLEXIA. Diagnóstico y Detección Temprana de la Dislexia*. Madrid. TEA Editorial.
- Cutting, L. E. i Denkla, M. B. (2001). The relationship of rapid serial naming and word reading in normally developing readers: An exploratory model. *Reading and Writing*, 14(7), 673-705. <https://doi.org/10.1023/A:1012047622541>
- Garcia, J. I González, D. (2000). *Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica*. Madrid: Editorial EOS.
- Ramos, J L. i Cuadrado, I. (2006). *PECO. Prueba para la Evaluación del Conocimiento Fonológico*. Madrid. Editorial EOS.
- Ramos, J. L. i González, A. I. (2018). Evaluación Abreviada del Conocimiento Fonológico mediante la Prueba P.E.C.O. *Revista Iberoamericana de Evaluación Educativa*, 11(1), 9-23. <https://doi.org/10.15366/riee2018.11.1.001>
- Sellés, P., Martínez, T., Vidal-abarca, E. i Gilabert, R. (2008). *BIL 3-6. Bateria de inicio a la lectura*. Madrid: ICCE.

6

PER SABER MÉS...

6.1. LLIBRES

6.2. GUIES

6.3. MATERIAL D'INTERVENCIÓ